

temporada alta

FESTIVAL DE TARDOR DE CATALUNYA · GIRONA / SALT

Foto: Philippe Bordas

Dossier del concert

Setmana 10

TIKEN JAH FAKOLY

African Revolution

3 de desembre del 2011, 21h

Sala La Mirona - Salt

Al llarg dels seus 15 anys de carrera, el cantant ivorià Tiken Jah Fakoly sempre ha mantingut un missatge i una actitud compromesa amb la millora de les condicions socials a l'Àfrica, però també de denúncia de les desigualtats i la corrupció política, que el van forçar a marxar a l'exili sota amenaces l'any 2003.

Portaveu de les generacions més joves, s'ha convertit en un dels artistes més valorats i respectats al continent africà, a més d'un dels grans referents de l'escena reggae internacional. En el darrer disc que ha publicat "African Revolution", un àlbum fet entre Mali i Jamaica, Fakoly s'endinsa en les sonoritats i l'esperit del continent, i el seu reggae humanista i polític s'enriqueix amb la presència notable d'instruments tradicionals de l'Àfrica occidental com la kora, el balafon o el soukou..

Foto: Philippe Bordas

BUSCANT LES ARRELS

Tiken Jah Fakoly, seguint l'ortodòxia que ha après de Bob Marley i Alpha Blondy, s'ha fet un nom rellevant, tant en l'escena de la música africana com en la del reggae internacional. Només li han calgut uns quants discos, on combina els preceptes rastafaris amb una virulenta denúncia de la corrupció i el mal govern que predomina al continent africà; i Costa d'Ivori, el seu país, no n'és cap excepció. Cantar les veritats al règim li va valer l'exili a Mali. Però allà tampoc ho ha tingut fàcil, ja que les seves lletres segueixen sent massa explícites i incòmodes pels polítics de torn.

Denúncia, sense tallar-se ni un pèl, una explotació d'Àfrica que va començar amb l'esclavatge i va seguir amb la colonització i l'actual mundialització. És molt crític també amb les armes i les guerres africanes, el saqueig de les riqueses naturals i el recolzament occidental a les dictadures.

Els problemes amb les autoritats els ha contrarestat convertint-se en un veritable ídol, tant per la joventut del seu continent com per la que viu a la diàspora, sobretot a França.

Va néixer l'any 1968 com Doumbia Moussa Fakoly, en una família de griots, els músics i historiadors orals de la seva ancestral ètnia i cultura mandinga, un poble guerrer i culte que va dominar una extensa àrea de l'Àfrica occidental i del qual ara hi ha 13 milions de descendents escampats per una desena de països. No és d'estranyar que el 1987 bategés el seu primer grup com a Djelys, la manera popular de denominar els griots. Després d'uns discos pel mercat local, el grup assoleix la seva fita més gran el 1996 amb "Mangercratie", un disc que es converteix en un símbol, on es reivindica governs que alimentin el seu poble abans que règims polítics que els privin de tots els seus drets, inclòs el de menjar. El seu debut internacional va ser "Cours d'histoire" (1999), un disc on reflexiona sobre temes transcendentals com la discriminació, la nacionalitat o els "toubabs" europeus.

Dir les coses clares el va convertir en un líder, que rebia amenaces de mort i alhora venia una gran quantitat de discos. Això va fer que "Françafrique" (2002) es convertís en un clàssic, enregistrat als estudis Tuff Gong amb Sly & Robbie, U-Roy i altres llegendes. En la seva continuació, "Coup de gueule" (2004), torna a Jamaica a El cantant va batejar el seu primer grup com a Djelys, la manera popular de denominar els griots buscar l'essència del reggae, però cada vegada es mostra més interessat en remarcar la seva personalitat africana, per damunt de la fórmula que ha imposat el seu compatriota Alpha Blondy. "The African" (2007) va ser el primer indicatiu, amb una significativa portada on apareix com un cabdill tribal. Era el primer indicatiu del que ha acabat sent el seu millor disc, "African Revolution", un treball que ha marcat un abans i un després en la fusió de roots reggae i

música tradicional africana. També és un disc comercial que apropa el reggae al rock i alhora ofereix pop majúscul, amb cançons rodones i lletres denúncia a les que s'adapten de meravella els instruments de la tradició griot, con el n'goni, kora o balafon. Hi difon un nou missatge pels joves, la revolució intel·ligent de l'educació:

Ramon Súrío

TIKEN JAH FAKOLY, *African Revolution*

FITXA

Cantant **Tiken Jah Fakoly**

Cors **Patricia Saint-Ceran i Lucienne Remy – Chor**

Teclats **Jean-Luc Remy**

Baix **Jno-Baptiste David**

Guitarra **Avelino Quilez**

Percussió **Charles Laubre**

Trombó **Michel Cosme Pineiro**

Trompeta **Dider Bolay**

Saxo **Jean-Baptiste Dobieki**

Espectacle inclòs a

Dia i hora **3 de desembre, 23h**

Lloc **Sala La Mirona - Salt**

Preu **10 €**

LA DISCOGRÀFICA DIU...

N'hi ha prou amb escoltar un parell de compassos per a adonar-se'n: "African Revolution" suposa un canvi radical en la carrera de Tiken Jah Fakoly, un àlbum que revolucionarà el panorama del reggae africà com no passava des de fa més de trenta anys .

Però... podem seguir parlant de reggae?

Tiken Jah Fakoly sempre ha assumit riscos. Des de "Mangercratie", l'any 1996, va apostar per la llengua del carrer d'Abidjan, amb tota la seva alegre arrogància, la més *roots* que mai ha arribat a les nostres orelles, i també la més política: denunciant públicament la figura dels dictadors, desestabilitzant la història oficial, Tiken combatia la desinformació i s'erigia com el portaveu de milions de joves africans. Sens dubte, s'emmarcava en la línia de Peter Tosh i Bob Marley, la branca més noble del reggae: com ells, es convertiria en "la veu dels sense veu".

Amb quinze anys de carrera a l'esquena, un *Victoire de la Musique* i diversos discos d'or, semblava que Tiken Jah Fakoly no tenia res a demostrar. El seu desè àlbum hauria pogut ser una mera demostració d'autocomplaença... Però com sempre, Tiken va decidir arriscar-se.

Inesperat, excitant i impecablement produït, "**African Revolution**" és exactament el que proclama: africà i revolucionari.

Revolucionari en la metodologia de treball, sobretot. Tiken decideix no enregistrar la maqueta sobre un "riddim" estereotipat, com fan els jamaicans, sinó sobre la guitarra subtil de Thomas Naïm (conegut principalment per la seva feina amb Hindi Zahra). Seguidament, parada obligada a Tuff Gong, l'estudi de Bob Marley a Kingston, per gravar les bases rítmiques amb tres músics consagrats: Glen Browne (baix), Marc Dawson (bateria) i Mickey Chung (guitarra). Després, arribada a Bamako. És allí, al seu estudi, on Tiken elabora meticulosament aquesta música a la frontera entre el reggae i el "blues mandinga".

Les sonoritats màgiques del *ngoni*, la *kora*, el *soukou* (violí d'una corda) i el *balafo* ens resulten familiars, però Tiken ha sabut capturar-ne l'ànima. Cinc anys d'exili a Bamako li van permetre immiscir-se en la talentosa generació dels fills dels *griots* que actualment marquen tendència al territori africà, com el músic Andra Kouyaté, virtuós de l'*ngoni*. Aquests cadells de la "nova tradició" aporten a la música de Tiken un lirisme inèdit, un punt d'amargura (**Sinimory**) i un subtil allunyament dels ritmes jamaicans (**Marley Foly**).

Els productors, Jonathan Quarmby i Kevin Bacon (descobridors de Finley Quaye i productors del seu primer àlbum), han sabut portar més enllà aquesta fusió a través de l'alquímia dels arranjaments i d'una mescla que irradia màgia, allunyada del so jamaicà. Es potencien els instruments africans, les notes vibren desprenent emocions centenàries. Hi ha menys cors

femenins i desapareixen els instruments de metall: és la guitarra acústica de Thomas Naïm la que marca el ritme, impacient i inquieta. Els acords s'enriqueixen, les cançons de guitarra-veu s'alliberen de la "tirania" del *one drop* jamaicà, els ritmes es diversifiquen, des del balanceig gairebé caribeny de **Votez** fins a l'aspra elegància dels arpegis mandinga.

Tiken ha escrit la majoria de cançons, amb la col·laboració esporàdica del seu vell camarada de Zebda, Magyd Cherfi (**Il faut se Lever, l'Afrique attend**). Jeanne Cherhal ha escrit el text de **Je ne veux pas ton pouvoir**, mentre que **Laisse-moi m'exprimer** és obra de Mr Toma, la nova esperança de l'escena parisina.

Féfé (Saïan Supa Crew) ha compost la lletra i la música de **Je dis non**. En tot el disc hi ha una sola col·laboració externa: la d'Asa, a **Political War**, que queda impregnada de la gràcia natural i la perfecció cànvida de la cantant nigeriana.

100% Africà quant al so, l'àlbum ho és també, és clar, en la intencionalitat.

Des d'ara, el cantant s'adreça a tot el continent negre. "*Go to school brothers... intelligent révolution is African éducation*"¹ (**African Revolution**). És una crida per fer prendre consciència a la joventut africana a través de la música: "*Personne ne viendra changer l'Afrique à notre place, il faut se lever, lever, lever, pour changer tout ça*"² (**Il faut se lever**)...

Però el mode com Tiken aborda el tema de l'Àfrica ha esdevingut quelcom més personal.

Qui s'expressa no és l'estrella, sinó un home que dubta: "*Ceci n'est qu'une chanson, ça ne changera pas nos vies...*"³ (**Je dis non**). És un home dolgut que veu com els seus germans es converteixen en captaires: "*Je suis revenu après 5 ans d'exil, des millions de jeunes sans boulot, tous la main tendue...*"⁴ (**Vieux père**). És l'home que ha girat l'esquena al miratge de les "muntanyes de plata" i a la política, i destina els seus ingressos a les escoles i els camps: "*Je ne veux pas ton pouvoir, pas besoin de l'avoir, je ne veux pas de ta gloire, je veux l'espoir*"⁵ (**Je ne veux pas ton pouvoir**).

És un Tiken més íntim, més sensible.

African Revolution es consagra com una fita, no només per a l'artista, sinó per a tota l'escena del reggae. Una alenada d'aire fresc, un exemple que ha de fer reflexionar a tota la nova generació...

Però per damunt de tot, aquest àlbum va més enllà de gèneres i projecta un so nou, ancorat en la tradició però decididament modern, com aquesta Àfrica que no deixa de captivar-nos i de sorprendre'ns.

¹ "Aneu a l'escola, germans... la revolució intel·ligent és la revolució africana."

² "Ningú no vindrà a canviar l'Àfrica per nosaltres, cal que ens alcem, ens alcem, ens alcem per canviar-ho tot."

³ "Això només és una cançó, no canviarà les nostres vides"

⁴ "He tornat després de 5 anys d'exili, milions de joves sense feina, amb les mans buides."

⁵ "No vull el teu poder, no el necessito, no vull la teva glòria, vull esperança."

TEMPORADA ALTA 2011 – FESTIVAL DE TARDOR DE CATALUNYA

Més informació

- www.temporada-alta.net
- www.facebook.com/temporadaalta
- www.twitter.com/temporadaalta
- www.flickr.com/photos/temporada-alta
- www.youtube.com/temporadaalta2011
- www.apuntsdetemporada.cat

Venda d'entrades a partir del 15 de setembre a les 10h

- Terminals ServiCaixa
- www.servicaixa.com i www.temporada-alta.net
- Telèfon: 902 33 22 11
- No s'admeten devolucions o canvis d'entrades
- Horari taquilles
 - o De forma excepcional, del 13 al 16 de setembre inclosos, l'horari de totes les taquilles, inclosa la de la Sala La Planeta, serà de 10 a 17h
 - o Teatre Municipal de Girona: de dimarts a divendres de 13 a 17h
 - o Auditori Palau de Congressos: de dimarts a divendres de 12 a 14h
 - o Teatre de Salt: de dimarts a divendres de 20 21h
 - o A tots els espais d'actuació, venda fins una hora abans de l'espectacle

Abonaments a partir del 13 de setembre a les 10h

- Només a taquilla i al telèfon 902 888 390
 - o AB 10: 25% de descompte. A partir de 10 espectacles
 - o AB 6: 20% de descompte. A partir de 6 espectacles

Descomptes (excepte espectacles de públic familiar)

- Aturats, jubilats, majors 65 anys, menors 26 anys, Carnet Jove, La Vanguardia i Club Tr3sC: 15% de descompte. Taquilles i canals.
- Alumnes UdG i socis GEIEG: 15 % de descompte.
- Qltura Jove: entrades a 3€ (limitades, per espectacles a Girona). Taquilla.

Persones amb mobilitat reduïda

Per tal de garantir una atenció adequada a les seves necessitats és recomanable trucar prèviament als telèfons de la sala corresponent.

Espais d'actuació

GIRONA

TEATRE MUNICIPAL DE GIRONA
Plaça del Vi, 1 – Tel. 972 419 018 / 019

AUDITORI DE GIRONA
Pg. de la Devesa, 35 –Tel. 872 08 07 09

SALA LA PLANETA
Pg. Canalejas, 3 – Tel. 972 20 77 54

CENTRE CULTURAL LA MERCÈ
Pujada de la Mercè, 12 – Tel. 972 22 33 05

PAVELLÓ FONTAJAU
Av. J. Tarradellas, 22-24 - Tel. 972 22 61 36

SALA PLATEA-TOURMIX
Jeroni Reial de Fontclara, 4 – Tel. 972 22 72 88

CARPA DE CIRC
Rambla Sant Cugat, 2

SALT

TEATRE DE SALT
Plaça Sant Jaume 6-8 – Tel. 972 40 20 04

SALA LA MIRONA
Amnistia Internacional s/n. - Tel. 972 20 01 22

FACTORIA COMA CROS
Sant Antoni, 1

SANT GREGORI

ESPAI LA PINEDA
Zona La Pineda s/n - Tel. 972 22 61 36

CELDRÀ

L'ANIMAL A L'ESQUENA
Mas Espolla, s/n

BESCANÓ

TEATRE DE BESCANÓ
Major, s/n - Tel. 972 44 00 05